

Zemřela Světa Čmejrková

JIŘÍ ZEMAN
(Hradec Králové)

Ve věku nedožitých třiašedesáti let zemřela 28. 12. 2012 dlouholetá pracovnice Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky (ÚJČ) **PhDr. Světa Čmejrková, DrSc.**

S. Čmejrková se narodila 9. 2. 1950 v Českých Budějovicích, kde tehdy její rodiče – estetik a literární vědec-rusista prof. PhDr. Zdeněk Mathauser, DrSc., a prof. PhDr. Světa Mathauserová, DrSc. – působili jako vysokoškolští pedagogové: inspirativní rodinné prostředí a vědecká orientace rodičů ji vybavily filozofickými a literárněvědnými vědomostmi a historicko-slovanským rozhledem a ovlivnily další její životní cesty. Po přestěhování rodiny do Prahy spojila S. Čmejrková svůj život s českou metropolí. Po maturitě studovala angličtinu a ruštinu na Filozofické fakultě Karlovy univerzity (1968–1973). Vědecky ji ovlivnili zejména rusisti Vladimír Barnet konfrontací češtiny a ruštiny a vztahem synchronie a diachronie v lingvistickém popisu a Oldřich Leška metodologickými přístupy k formální a funkční lingvistice s přesahem do obecné lingvistiky a zájmem o filozofii jazyka. Tento vliv je patrný už v doktorské práci *Metafora a metonymie v Gogolově díle* (1975) i v prvních publikovaných příspěvcích. Po promoci S. Čmejrková pracovala jako redaktorka v nakladatelství Svoboda (1973–1978) a jako odborná pracovnice v Kabinetu cizích jazyků ČSAV (1978–1984). Od roku 1984 byla vědeckou pracovnicí ÚJČ: vedla oddělení stylistiky a lingvistiky textu, více než deset let zastávala funkci zástupkyně ředitele.

Vědecké dílo S. Čmejrkové obsahuje širokou škálu témat spadajících do oblasti stylistiky, textové lingvistiky, sociolingvistiky, pragmatolingvistiky, konverzační analýzy, teorie komunikace, obecné lingvistiky, jazykové kultury, teorie překladu či teorie spisovného jazyka. Sjednocuje je jazykové chování uživatelů jazyka a jeho reflexe v konkrétních komunikačních a řečových situacích. S. Čmejrková vycházela z tradic české jazykovědy, hlavně funkčního strukturalismu, propojila je s nejnovějšími trendy světové (zejména anglosaské) lingvistiky, svým záběrem však hranice oboru překračovala směrem ke kulturologii (sociokulturní aspekty jazyka) a filozofii.

Svou vědeckou činnost začala S. Čmejrková jako rusistka. Věnovala se sémioticko-sémantickému jevu – slovesné kategorii času a temporální výstavbě textu. Na ruském materiálu zkoumala, jakou funkci plní vyjádření kategorie času v textech různých funkčních stylů. Srovnání češtiny a ruštiny jí umožnilo sledovat obecnější temporální problémy filozofického rázu, např. jak se v jazyce odrážejí rozmanité časové formy objektivního světa (Kategorie času v jazykovém odrazu. In: J. Nekvapil, O. Šoltys (eds.): *Teoretické otázky jazykovědy. Linguistica XVI*. Praha 1986, s. 192–219). Téma vyústilo v kandidátskou práci *Čas v textu* (1986). K časové konceptualizaci světa se S. Čmejrková vracela i později, např. při studiu narativů nejstarší populace si všímala konstruování dobové atmosféry, využívání temporálních orientátorů atd. (viz *Vzpomínky a paměti jako narativní diskurz*. In: J. Hoffmannová, O. Müllerová (eds.): *Čeština v dialogu generací*. Praha 2007, s. 141–175).

Od počátku 90. let se S. Čmejrková orientovala na gramatické, kompoziční a sociokulturní vlastnosti komunikátů různých komunikačních sfér.

Jedním z centrálních témat se pro S. Čmejrkovou stal politicko-mediální diskurz. Jeho výzkum zasadila do širšího komunikačního rámce a metodologií konverzační analýzy jej popsala jako střet různých diskurzů adaptujících se na proměnlivou komunikační situaci (srov. S. Čmejrková, J. Hoffmannová (eds.): *Jazyk, média, politika*. Praha 2003). Vedle frekventovaných komunikačních strategií – vedení rozhovoru, sekvenční pár otázka-odpověď, způsoby argumentace aj. – se zaměřila na řízení rozhovorů a roli moderátora v pořadech, přizpůsobování se komunikačním partnerům, jejich objektivitu/subjektivitu apod. Pozornost věnovala také výběru výrazových prostředků z různých variet češtiny.

Nejmasovějším a nejvlivnějším diskurzem současnosti je reklama. S. Čmejrková podala ucelený pohled na jazyk současné české reklamy. Vyšla z jazy-

kových funkcí, jak je vymezil pražský strukturalismus, a rozbořem jejich hierarchizace v reklamních komunikátech – v popředí je apelová funkce, další funkce, zejména zobrazovací (informace o výrobku) a estetická, jsou jí podřízeny – prohloubila teorii jazykových funkcí. Téma vyústilo v publikaci *Reklama v češtině. Čeština v reklamě* (Praha 2000).

Dalším z klíčových oborů, jímž S. Čmejrková navázala na vědeckou činnost svých rodičů, je textová lingvistika. Svě zkušenosti s psaním odborných textů i z editorské činnosti využila při výzkumu odborné komunikace a jejích norem. Srovnávala texty různých kulturních stylů, jejich prolínání v českém odborném prostředí a vztah ke kulturní identitě. Výsledky shrnula v kolektivní práci *Jak napsat odborný text* (Praha 1999): v ní vypracovala úvodní kapitoly věnované obecným rysům odborné komunikace, intelektuálním stylům, charakteristice anglosaského a českého odborného diskurzu, žánrové diferenciaci vědeckého diskurzu a výstavbě vědeckého textu.

Stranou zájmu nezůstal ani styl uměleckých textů, zejména současné české prózy (L. Fuks, L. Vaculík, M. Kundera, J. Topol). Rozbořem tematické a jazykové výstavby textů S. Čmejrková analyzovala teoretické i praktické problémy interpretace textu, např. narativní strategie a jejich odraz ve výběru jazykových prostředků. Několik studií věnovala stylu ruské prózy (F. M. Dostojevskij, N. V. Gogol) a konfrontaci jejích výrazových a kompozičních prostředků s českými.

Sociolingvistický pohled na vztah jazyka a osobnosti vedl S. Čmejrkovou ke zkoumání postojů uživatelů k jazyku, a to jak mateřskému, tak i cizímu. Výzkum těchto problémů se promítl do řady témat týkajících se jak obecné teorie jazyka (jazyk a myšlení, jazykové vědomí), tak i aplikovaných oblastí, např. didaktiky mateřského a cizího jazyka. Umožnil jí na základě výzkumu repatriovaných volyňských Čechů popsat kategorizaci jedinců sociálních skupin na základě protikladu „vlastní/já/my“ a „cizí/oni“ a důsledky pro vztahy a konflikty mezi nimi (The categories of „our own“ and „foreign“ in the language and culture of Czech repatriates from the Ukraine. *International Journal of the Sociology of Language*, 162, 2003, s. 103–123).

Z rozsáhlé problematiky vztahu jazyka a příslušnosti mluvčího ke konkrétní sociální skupině se S. Čmejrková orientovala na gender. Zkoumala kategorii rodu a její vztah k genderu, odraz genderu v jazyce i komunikaci a specifika komunikace žen. Kapitulu o jazyku pro druhé pohlaví zpracovala – společně s kapitolami o jazyku literatury a jazyku reklamy – v publikaci *Český jazyk na*

přelomu tisíciletí (Praha 1997). Zabývala se dívčími časopisy, strategiemi ovlivňujícími postoje čtenářek k sobě i okolí a reakcemi mládeže na mediální diskurz. V několika člancích charakterizovala hlavní jazykové a stylové rysy elektronické komunikace.

Výzkum postoje uživatelů k jazyku využila S. Čmejrková v řadě drobnějších příspěvků orientovaných na dílčí problémy jazykové kultury. Zajímala se o fungování a užívání konkrétních výrazových prostředků a jejich začleňování do systému českého (ne)spisovného jazyka. Zobecněním fungování těchto jevů přispěla k rozvoji teorie spisovného jazyka a jazykového managementu. Popularizovala jazykovědu v televizních relacích, v novinách i v přednáškách, a to jak na zahraničních univerzitách (Philadelphia, Londýn, Birmingham, Tel Aviv, Helsinky, Göteborg aj.), tak i v českém prostředí.

V posledních letech se S. Čmejrková věnovala zejména mluvené komunikaci a konstruování identity komunikantů a vymezování jejich pozic při řečových aktivitách a komunikačním procesu. Byla spoluautorkou rozsáhlé monografie *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí* (Praha 2011), v níž zpracovala teoretické kapitoly věnované vymezení a charakteristice termínů mluvenost a psanost a jejich vztahu k české jazykové situaci, žánrovou klasifikaci mluvených projevů a dále části o mluvené češtině v mediální komunikaci, o postojích Čechů k jazyku a o mluvené češtině v prostředí školy. Přínosem publikace je to, že témata jsou interpretována v kontextu současných teoretických konceptů mluvenosti a psanosti. Pro publikaci *Styl mediálních dialogů* (2013) S. Čmejrková vypracovala kapitoly o stylu mluvených projevů, typech mediálních dialogů a vybraných stylistických jevech v tvarosloví, syntaxi a lexiku mediální komunikace.

S. Čmejrková aktivně pracovala v řadě domácích i zahraničních lingvistických společností. Byla členkou International Association of Dialogue Analysis (IADA), v letech 2005–2009 byla členkou výboru: podílela se na organizaci a průběhu konference „Dialog v srdci Evropy“ (1996), je spolueditorkou následného sborníku (S. Čmejrková, J. Hoffmannová, O. Müllerová, J. Světlá (eds.): *Dialoganalyse VI*. Tübingen 1998), v Praze vznikla podstatná část rozhovoru s klasikem konverzační analýzy E. Schegoffem (On conversation analysis: An interview with E. Schegloff. In: C. Prevignano, P. J. Thibault (eds.): *Discussing conversation analysis*. Amsterdam–Philadelphia 2003, s. 11–56; s C. L. Prevignanem). Stála v čele organizačních týmů řady mezinárodních konferencí, např. „Prožívání a užívání jazyka“ u příležitosti devadesátin

Františka Daneše (2009) či „Čeština v pohledu synchronním a diachronním. Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český“, která se v Praze uskutečnila začátkem června 2011 u příležitosti stého výročí založení Kanceláře Slovníku jazyka českého, a podílela se také na ediční přípravě následných sborníků. V letech 1998–2003 byla zástupcem ČR v Stálém mezinárodním komitétu lingvistů (CIPL) a členkou organizačního výboru 17. mezinárodního kongresu lingvistů v Praze (2003). Rozsáhlá byla také její ediční činnost: připomeňme alespoň podíl na vydání sborníků *Writing vs Speaking. Language, Text, Discourse, Communication* (Tübingen 1994), *The Syntax of Sentence and Text* (Amsterdam–Philadelphia 1994) či *O Čapkových Hovorech s TGM* (Praha 1994). Jako hostující spolueditorka připravila speciální monotematické číslo *Slova a slovesnosti Intertextualita, polyfonie, heteroglosie* a vedle úvodního slova spolupracovala na studii o intertextualitě a jejím podílu na vyjednávání pozic účastníků talk show. Vrátila se v něm k bachtinovské koncepci vícehlasí – prolínání a střetání různých „hlasů“ v mediálním diskurzu.

S. Čmejrková získala za svou práci řadu ocenění. Patří mezi ně i čestný diplom Stylistické komise Komitétu jazykovědy Polské akademie věd za přínos pro obecnou a slovanskou stylistiku.

Výběr z bibliografie Světlý Čmejrkové

(Výběr obsahuje jen práce, které se týkají stylistiky a témat s ní souvisejících.)

Monografie

Jak napsat odborný text. Praha: Leda 1999. (s F. Danešem a J. Světlou)
Reklama v češtině. Čeština v reklamě. Praha: Leda 2000.

Účast na kolektivních publikacích

Čmejrková S., Daneš F. (eds.), 1994, *O Čapkových Hovorech s TGM*. Praha: Academia.

Čmejrková S., Daneš F., Havlová E. (eds.), 1994, *Writing vs Speaking. Language, Text, Discourse, Communication*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.

Čmejrková S., Štícha F. (eds.), 1994, *The Syntax of Sentence and Text. A Festschrift for František Daneš*. Amsterdam–Philadelphia: Benjamins.

- Čmejrková S., Daneš F., Kraus J., Svobodová I., 1997, *Čeština, jak ji znáte i neznáte*. Praha: Academia.
- Daneš F. a kol., 1997, *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: Academia.
- Čmejrková S., Hoffmannová J., Müllerová O., Světlá J. (eds.), 1998, *Dialoganalyse VI*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- Čmejrková S., Svobodová Z. (eds.), 2002, *In memoriam Miloše Dokulila*. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR.
- Čmejrková S., Hoffmannová J. (eds.), 2003, *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia.
- Čmejrková S., Nekvapil J. (eds.), 2003, *Czech Republic. International Journal of the Sociology of Language*, No. 162.
- Čmejrková S., Hoffmannová J., Havlová E. (eds.), 2010, *Užívání a prožívání jazyka. K 90. narozeninám Františka Daneše*. Praha: Karolinum.
- Čmejrková S., Hoffmannová J. (eds.), 2011, *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia.
- Čmejrková S., Hoffmannová J., Klímová J. (eds.), 2012, *Čeština v pohledu synchronním a diachronním. Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český*. Praha: Karolinum.
- Čmejrková S., Hoffmannová J. (eds.), 2013, *Styl mediálních dialogů*. Praha: Academia.

Studie

- K překladu filozofického textu, 1980. In: *Acta Universitatis Carolinae: Philologica 4–5*. Praha: Karlova univerzita, s. 309–311.
- Verbal tenses and the temporal structure of a text, 1985. In: Kořenský J., Viehweger D. (eds.), *Aspects of Text Organization. Linguistica XI*. Praha: ÚJČ ČSAV, s. 75–87.
- Kategorie času v jazykovém odrazu, 1986. In: Nekvapil J., Šoltys O. (eds.), *Teoretické otázky jazykovědy. Linguistica XVI*. Praha: ÚJČ ČSAV, s. 192–218.
- Common work and common talk, 1989. In: Kořenský J., Hartung W. (eds.), *Gesprochene und geschriebene Kommunikation. Linguistica XVIII*. Praha: ÚJČ ČSAV, s. 81–89.
- Konfrontace, typologie, lingvistická charakteristika, 1991. *Slovo a slovesnost*, 52, s. 216–221.
- Jazykové vědomí a jazyková kultura. Zamyšlení nad tzv. lidovým jazykozpytem, 1992. *Slovo a slovesnost*, 53, s. 56–64.

- Čeština v mezikulturní komunikaci, 1993. In: *Česká slavistika. České přednášky pro XI. mezinárodní sjezd slavistů Bratislava 1993*. Praha: Euroslavica, s. 305–310.
- Jazyk malého národa, 1993. *Slovo a slovesnost*, 54, s. 19–30 (s F. Danešem).
- Když pohřeb, tak do země, když svěžest, tak beze mne, 1993. *Naše řeč*, 76, s. 184–191.
- Slovo psané a mluvené, 1993. *Slovo a slovesnost*, 54, s. 51–58.
- The stony face of a sphinx and an invitation, 1993. In: Löffler H. (ed.), *Dialoganalyse IV. Proceedings of IVth International Congress on Dialogue Analysis. Basel 1992*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, s. 41–46.
- Ekologija jazyka malogo naroda, 1994. In: Něščimenko G. (ed.), *Jazyk. Kultura. Etnos*. Moskva: Nauka, s. 27–39 (s F. Danešem).
- Non-native (academic) writing, 1994. In: Čmejrková S., Daneš F., Havlová E. (eds.), *Writing vs Speaking: Language, Text, Discourse, Communication*. Tübingen: Gunter Narr Verlag, s. 303–310.
- The voices of intention and interpretation. On „The Czech Dreambook“ by Ludvík Vaculík, 1994. In: Čmejrková S., Štícha F. (eds.), *The syntax of sentence and text*. Amsterdam–Philadelphia: Benjamins, s. 205–218.
- A narrative strategy: experiential iconicism in „Czech Dream-book“ by Ludvík Vaculík, 1995. In: Hiltunen R., Tanskanen S., Warvik B. (eds.), *Organization in Discourse. (Proceedings from Turku Conference, August 10–14, 1994)*. Turku: University of Turku, s. 213–222.
- Styl sjednotitel a styl rozptyl, 1995. *Stylistyka*, 4, s. 226–230.
- Žena v jazyce, 1995. *Slovo a slovesnost*, 56, s. 43–55.
- Academic writing in Czech and English, 1996. In: Ventola E., Mauranen A. (eds.), *Academic writing. Intercultural and Textual Issues*. Amsterdam–Philadelphia: Benjamins, s. 137–152.
- Jakobsonovo Veni, vidi, vici aneb ikoničnost v jazyce, 1996. *Slovo a slovesnost*, 57, s. 177–190.
- Spisovnost a nespisovnost v současné rozhlasové a televizní publicistice. In: Šrámek R. (ed.), *Spisovnost a nespisovnost dnes*. Brno: Masarykova univerzita 1996, s. 191–194.
- The language of imaginary projections, 1996. In: Hajičová E., Leška O., Sgall P., Skoumalová Z. (eds), *Travaux du Cercle Linguistique de Prague. Prague Linguistic Circle Papers*. Amsterdam–Philadelphia: Benjamins, s. 307–318.

- Vstřícnost a kamenná tvář sfingy aneb výraz tváře v mezilidské komunikaci, 1996. *Slovo a slovesnost*, 57, s. 102–108.
- Academic writing and cultural identity: The case of Czech academic writing, 1997. In: Duszak A. (ed.), *Culture and Styles of Academic Discourse*. Berlin–New York: Mouton de Gruyter, s. 41–62 (s F. Danešem).
- Čeština v síti: Pšanost či mluvenost? O stylu e-mailového dialogu. 1997. *Naše řeč*, 80, s. 225–247.
- Dialogue – Consensus – Differentiation. The case of a dialogue on Russia and Europe, 1997. In: Pietri E. (ed.), *Dialoganalyse V (Proceedings of Vth International Congress on Dialogue Analysis, Paris 1994)*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, s. 237–244.
- K jazykové výstavbě prózy Skvernyj anekdot F. M. Dostojevského, 1997. *Časopis pro moderní filologii*, 79, s. 87–93.
- Territoriale und kooperative Prinzipien in der Wissenschaftssprache, 1997. In: Höhne S., Nekula M. (eds.), *Sprache, Wirtschaft, Kultur. Deutsche und Tschechen in Interaktion*. München: Iudicium, s. 163–187 (s F. Danešem).
- Is this my position? Teenagers' response to mass media discourse, 1998. In: Čmejrková S., Hoffmannová J., Müllerová O., Světlá J. (eds.), *Dialoganalyse VI. (Proceedings of VIth International Congress on Dialogue Analysis, Prague 1996)*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, s. 281–289.
- Syntactic and discourse aspects of reflexivization in Czech: The case of the reflexive pronoun *svůj*, 1998. In: Hajičová E. (ed.), *Issues of Valency and Meaning. Studies in Honour of Jarmila Panevová*. Prague: Charles University Press, s. 75–87.
- Who is you? Second person singular as a means of representation in Russian and Czech literary texts, 1998. In: Guzman Tirado R. (ed.), *Las Actas de las II Jornadas Andaluzas de Eslavística*. Granada: Universidad de Granada, s. 50–60.
- Czech on the network: Written or spoken interaction?, 1999. In: Naumann B. (ed.), *Dialogue Analysis and the Mass Media. Beiträge zur Dialogforschung, Band 20 (Proceedings of the International Conference, Erlangen 1998)*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, s. 113–126.
- Rhetoric, argumentation and advertisement, 1999. In: Rigotti E. (ed.), *Rhetoric and Argumentation, Beiträge zur Dialogforschung, Band 19 (Proceedings of the International Conference, Lugano 1997)*. Tübingen: Max Niemeyer, s. 113–123.

- Televizní interview a jiné duely. Mediální dialog jako žánr veřejného projevu, 1999. *Slovo a slovesnost*, 60, s. 247–268.
- Humor v reklamě, 2000. In: Gajda S., Brzozowska D. (eds.), *Świat humoru*. Opole: Uniwersytet Opolski, s. 305–312.
- Mediální dialog: model a skutečnost. In: K. Buzássyová (ed.): *Človek a jeho jazyk. 1. Jazyk ako fenomén kultúry*. Bratislava: Veda 2000, s. 124–140.
- Reklama a intertextualita aneb „Vlasy dělají člověka“, 2000. *Stylistyka*, 9, s. 117–136.
- Rod v jazyce a komunikaci: specifika češtiny, 2002. *Slovo a slovesnost*, 63, s. 263–286.
- Advertising discourse. A challenge to stylistic and linguistic methods of analysis, 2003. In: Ismail E. E. (ed.), *Literary Criticism at the Threshold of the Century. (Papers presented to the 2nd International Conference on Literary Criticism, Cairo, Ain Shams University 2000)*. Cairo: The Egyptian Society for Literary Criticism, s. 531–574.
- Communicating gender in Czech: Repertoire of nouns and their distribution and reference in text, 2003. In: Bussmann H., Hellinger M. (eds.), *Gender across Languages*. Amsterdam–Philadelphia: Benjamins, s. 27–57.
- Kulturnaja specifičnost' i žanrovoje razvitije češskoj i ruskoj reklamy, 2003. In: Reuther T. (ed.), *Wiener slawistischer Almanach*, 52. München: Sagner, s. 37–54.
- Media dialogue as a genre of public oral discourse, 2003. In: Bondi M., Stati S. (eds.), *Dialogue Analysis. Beiträge zur Dialogforschung (Proceedings of the International Conference, Bologna 2000)*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, s. 107–118.
- Mediální rozhovor jako žánr veřejného projevu, 2003. In: Čmejrková S., Hoffmannová J. (eds.), *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, s. 80–115.
- The categories of „our own“ and „foreign“ in the language and culture of Czech repatriates from the Ukraine, 2003. In: Nekvapil J., Čmejrková S. (eds.), *International Journal of the Sociology of Language*, 162, s. 103–123.
- Emotions in language and communication, 2004. In: Weigand E. (ed.), *Emotion in Dialogic Interaction: Advances in the Complex*. Amsterdam–Philadelphia: Benjamins, s. 33–53.
- Řeč žen: balancování na hraně, 2005. In: *Jazyk a komunikácia v súvislostiach*. Bratislava: Univerzita Komenského, s. 185–194.

- Cultural Specifics of Advertising in Czech. Intertextuality and Interdiscursivity, 2006. *Linguistica Pragensia*, 16, s. 77–92.
- Czech: Friendly to women?, 2006. In: Thüne E.-M., Leonardi S., Bazzanella C. (eds.), *Gender, Language and New Literacy. A Multilingual Analysis*. London–New York: Continuum, s. 24–40.
- English as a global language and the case of gender in Czech, 2006. In: Ezz Edin I. (ed.), *Literary Criticism and Cultural Criticism. Papers presented to the 3rd International Conference on Literary Criticism (Cairo, Ain Shams University 2003)*. Cairo: Ain Shams University, s. 271–284.
- Les femmes politiques tchèques dans les débats télévisés, 2006. *Questions de communication*, 9, s. 29–45.
- Oni naši ili čužije?, 2006. In: Neščimenko G. (ed.), *Globalizacija – etnizacija: Etnokulturnyje i etnojazykovyje processy. 2. Etnizacija*. Moskva: Nauka, s. 3–29.
- Intercultural issues in Academic writing: forms of authorial self-reference in Russian and Czech scientific texts, 2007. *Wiener slawistischer Almanach* 66. München: Sagner, s. 53–72.
- Variation in academic discourse: the authorial presence, 2007. In: Doleschal U., Gruber H. (eds.): *Academic writing in Languages other than English*. Frankfurt a. Main, s. 21–57.
- Jak rozumíme kategorii gramatického rodu? Kdy je Češka Čech?, 2008. *Slavia*, 77, s. 41–54.
- Intertextualita české reklamy: Aluze k české kultuře, historii a etnicitě, 2010. In: Mazur J., Małyska A., Sobstyl K. (eds.), *Intertekstualność we współczesnej komunikacji językowej*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej, s. 179–189.
- Česká jazyková situace a teorie diglosie, 2011. In: Abisogomjan I. (ed.), *Lingvokulturnoje prostranstvo sovremennoj Jevropy čerez prizmu malých i boľšich jazykov*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, s. 312–323.
- O dvou (a více) typech parataktického spojení vztahných vět, 2011. *Naše řeč*, 94, s. 14–33.
- Styl, varieta, registr, 2011. In: Orgoňová O. (ed.), *Jazyk a komunikácia v súvislostiach III*. Bratislava: Univerzita Komenského, s. 27–38.
- Styl vysoký a nízký, 2011. *Stylistyka*, 20, s. 81–90.
- Intertextualita a její podíl na vyjadřování pozic účastníků talk show, 2012. *Slovo a slovesnost*, 73, s. 263–284 (s J. Hoffmannovou).

- Jazyk, registr, dialog, 2012. In: Čmejrková S., Hoffmannová J., Klímová J. (eds.), *Češtinu v pohledu synchronním a diachronním. Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český*. Praha: Karolinum, s. 697–705.
- Zábavné dialogy a dialogy pro zábavu, 2012. In: Bohunická A. (ed.), *Jazykoveda v pohybe*. Bratislava: Univerzita Komenského, s. 175–184.